

YAZILIM SEKTÖRÜNDE TELİF HAKLARI

TELİF HAKKI NEDİR ?

Kişinin her türlü fikri emeği ile meydana getirdiği eserleri üzerinde hukukten sağlanan korumadır. Ülkemizde telif hakları, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu (FSEK) çerçevesinde düzenlenmektedir.

ESER NEDİR ?

Bir fikir ve sanat ürününün eser olarak kabul edilip koruma altına alınabilmesi için;

- Fikri bir çabanın ürünü olması,
- Eser sahibinin hususiyetini taşıması,
- Şekillenmiş olması,
- Kanunda sayılan eser türlerinden birine girmesi gerekmektedir.

BİR ESER TÜRÜ OLARAK YAZILIM

Bilgisayar programları (yazılım), 5846 sayılı Kanun'a göre ilim-edebiyat eseri olarak korunmaktadır. Ayrıca bir sonraki aşamada bilgisayar programı oluşturabilecek sahibinin hususiyetine taşıyan hazırlık tasarımları da bu koruma kapsamındadır. Arayüzler de sahibinin hususiyetini taşımak ve şekillenmiş olmak koşuluyla eser sayılır. Ancak arayüzüne temel oluşturan düşünce ve ilkeleri de içine almak üzere, bir bilgisayar programının herhangi bir ögesine temel oluşturan düşünce ve ilkeler eser sayılmazlar.

YAZILIMLAR ÜZERİNDE ESER SAHİPLİĞİ

5846 sayılı Kanun gereğince bir yazılımın sahibi, onu meydana getirendir ve meydana getirdiği yazılım üzerinde mali ve manevi haklara sahiptir.

İstihdam ilişkisi kapsamında çalışanlar tarafından meydana getirilen yazılımlar üzerindeki mali hakları kullanma yetkisi aksi öngörülmedikçe ise yazılım şirketlerine aittir (FSEK.Md.18).

YAZILIMLARDA TELİF HAKKI KORUMASI

Yazılımlar, kullandıkları makina ve benzeri cihazlardan bağımsız olarak korunmak istendiğinde telif hakkı koruması kapsamında değerlendirilmektedir. Yazılımlar da dahil olmak

üzere eserler, meydana getirildiği andan itibaren başlayan otomatik bir korumadan yararlanır. Korumanın başlaması için yazılımın herhangi bir kuruma kayıt ettirilmesine ya da onaylatılmasına gerek yoktur.

Bununla birlikte eserlerin noter aracılığıyla ya da Bakanlığımızca hak sahiplerinin talebi üzerine kayıt ve tescil ettirilmesi mümkündür.

Yazılımların hak sahibinin izni olmaksızın kullanımı halinde 5846 sayılı Kanun kapsamında hukuk ve ceza davalarının açılması mümkün bulunmaktadır.

YAZILIMLARDA SİNAİ MÜLKİYET KORUMASI

Yazılımlar genel olarak, telif hakları koruması altında olmakla birlikte bazı koşullarda sınai mülkiyet koruması da sağlanabilmektedir.

Eğer bir yazılım;

- Aynı zamanda bir makine veya aygıtla beraber çalışıyorsa,
- Bir makineyi veya cihazı çalıştıran bir yazılım ise veya buna bağlıysa

O cihaz, makine veya sistemle birlikte, şartları varsa patentlenebilmektedir.

Teknik bir problemi çözen yöntemi gerçekleştiren bilgisayar programı da şartları varsa patent ile korunabilmektedir.

Bu koruma 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında olup buna ilişkin işlemleri yürütmekle Türk Patent ve Marka Kurumu görevlidir.

YAZILIMLARIN İSTEĞE BAĞLI KAYIT VE TESCİLİ

Mali ve manevi hakların ihlal edilmemesi, hak sahipliklerinin belirlenmesinde ispat kolaylığı sağlanması amacıyla kaynak kodu ya da nesne kodu halinde meydana getirilmiş yazılımların Kültür ve Turizm Bakanlığı Telif Hakları Genel Müdürlüğü nezdinde kayıt ve tescil edilmesi mümkündür.

ESER SAHİBİ VE HAKLARI

Eser sahibi; eseri meydana getiren kişidir.

Eser sahibinin mali hakları: işleme, çoğaltma, yayma temsil ve umuma iletim haklarıdır.

Manevi hakları ise; umuma arz yetkisi, adın belirtilmesi yetkisi, eserde değişiklik yapılmasını men etme yetkisidir.

Ayrıca bir sonraki aşamada bilgisayar programı sonucunu doğrulamak koşuluyla sahibinin hususiyetini taşıyan hazırlık tasarımları da ilim ve edebiyat eseri olarak kayıt ve tescil edilebilir.

Kayıt ve tescil belgesi, bilgisayar programını oluşturan kodların bir bölümünün veya tamamının, ihtilaf konusu olması halinde, eseri sahibi veya hak sahibinin belirlenmesinde ispat kolaylığı sağlamaktadır.

Eser / hak sahiplerinin başvurusu üzerine beyana dayalı olarak gerçekleştirilen bu işlem hak kurucu etkiye sahip değildir.

KİMLER BAŞVURABİLİR?

Eseri (Bilgisayar Programı) meydana getiren kişiler ile eser üzerindeki hakları kullanma yetkisine sahip işveren statüsündeki şirketler, kurum ve kuruluşlar kayıt ve tescil işlemi için başvuruda bulunabilirler.

Esere ilişkin mali hakları devir yoluyla edinen (lisans veya devir sözleşmesi) kişiler ise hak sahipliklerini kanıtlayan yazılı sözleşmelerin ibrazı suretiyle başvuru yapılması halinde mali haklara ilişkin yararlanma yetkilerinin kayıt altına alınmasını talep edebilirler.

Kayıt ve tescil işlemi başvurusu için www.telifhaklari.gov.tr adresinde yer alan Başvuru İşlemleri bağlantısı kullanılır.

Başvurana ait e-devlet şifresi ile sisteme giriş yapıldıktan sonra başvuru formu doldurulur, bilgisayar programının kodlarının yer aldığı dosya, başvuru ekranına yüklenir.

Başvuru işleminin tamamlanmasının ardından ıslak imzalı başvuru belgeleri Bakanlığa iletilir.

Bakanlık tarafından başvuru işleminin onaylanmasının ardından, sisteme yüklenen ve bilgisayar programının kodlarını içeren dosya zaman damgası ile damgalanır ve ardından e-imza taşıyan kayıt ve tescil belgesi üretilir. Üretilen bu belge, başvuru sahibi tarafından, başvuru için kullanılan sistem üzerinden dijital olarak temin edilir.

BAŞVURUDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR

- Eser yükleme bölümüne sadece kaynak kodları yüklenmelidir.
- Tüzel kişi başvuruları, şirket imza sirkülerinde görülen kişi ya da kişilerden herhangi birinin e-devlet şifresi üzerinden yapılmalıdır.
- Başvuru işlemi öncesinde, başvuru ücretinin ödenmiş olması gerekmektedir.

TELİF HAKLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Atatürk Bulv. Derman Sk. No: 29 06050 Opera- Ulus / ANKARA
Tel: +90 312 470 68 14 • Faks: +90 312 470 68 21
www.telifhaklari.gov.tr

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

YAZILIM SEKTÖRÜNDE TELİF HAKLARI

